

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 21. september 2020

Sag BS-28620/2019-HJR
(1. afdeling)

X-advokater I/S
(advokat Kristian Svith)

mod

A
(advokat Karsten Høj, beskikket)

Biintervenient til støtte for A:
Alm. Brand A/S
(advokat Michael S. Wiisbye)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 26. februar 2018 (BS 19C-3394/2016) og af Østre Landsrets 24. afdeling den 5. februar 2019 (B-462-18).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Thomas Rørdam, Jens Peter Christensen, Henrik Waaben, Hanne Schmidt og Oliver Talevski.

Påstande mv.

Appellanten, X-advokater I/S, har nedlagt påstand om frifindelse og om, at indstævnte, A, skal tilbagebetale 3.483.477,08 kr., subsidiært et mindre beløb, med procesrente fra indgivelsen af ankestævningen den 22. maj 2019.

A har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

X-advokater IS' påstand om tilbagebetaling er nedlagt, fordi interessentskabet har opfyldt landsrettens dom. Påstanden vedrører erstatning for tabt arbejdsfortjeneste på 582.798,82 kr. og erstatning for tab af erhvervsevne på 2.279.777,50 kr. samt renter for erstatning for tabt arbejdsfortjeneste på 126.410,68 kr. og renter for erstatning for tab af erhvervsevne på 494.490,08 kr.

A har ikke indsigelser mod opgørelsen af tilbagebetalingskravet eller forrentningen af kravet.

Sagen for Højesteret angår ikke krav om yderligere mén godtgørelse.

Sagsfremstilling

A kom til skade ved et færdselsuheld den 5. februar 2009, da han på motorcykel blev ramt af en bil, der var ansvarsforsikret hos biintervenienten, Alm. Brand A/S.

B indtrådte som advokat for A og fremsatte ved brev af 7. maj 2009 til Alm. Brand krav om godtgørelse for svie og smerte som følge af, at A ikke havde været i stand til at genoptage sit arbejde og fortsat var sygemeldt, samt krav om godtgørelse for medicin- og kørselsudgifter.

Den 2. november 2009 udbetalte Alm. Brand godtgørelse for svie og smerte for i alt 109 sygedage vedrørende perioden 2. maj til 19. august 2009.

Den 11. november 2009 udbetalte Alm. Brand godtgørelse på 8 % for varigt mén for så vidt angår As hørenedsættelse og tinnitus.

A blev den 27. september 2010 udsat for vold mod hovedet fra en elev på den skole, hvor han var ansat.

På anmodning fra Alm. Brand blev A den 15. oktober 2010 undersøgt af overlæge Niels Dieter Röck fra Ortopædkirurgisk Afdeling på Odense Universitetshospital, som afgav en erklæring af 17. januar 2011, hvoraf fremgår bl.a.:

”RESUMÉ OG KONKLUSION:

Det drejer sig om en nu 54-årig mand, der den 5/2-2009 var udsat for et motorcykeluheld, hvor han ved langsom fart på en parkeringsplads blev væltet af en bakkende bil. ... Han kunne selv komme på benene igen, og også komme hjem. Umiddelbart efter opstod der dog kraftig hovedpine og svimmelhed samt smerter i nakke-/halsregionen, hvorfor skadelidte opsøgte Skadestuen ved OUH. Her fandt man ømhed svarende til halscolumna. Man foretog røntgenundersøgelse, som ikke viste noget abnormt, og pt. blev hjemsendt med commotioregime. Efterfølgende talrige og voldsomme gener i form af nærmest konstant venstresidig hovedpine, nakke-/halssmerter, tinnitus, koncentrationsbesvær. Skadelidte er blevet udredt ved neurologer og øre-/hals-/næselæge og igen ved ortopæd. Man har kunnet påvise degenerative forandringer i halsrygsøjlen, men ikke haft mistanke om decideret nervepåvirkning. Man har ikke kunnet påvise noget abnormt ved CT- og MR-skanning af cerebrum. Man har fundet et såkaldt indre høretab, som er vel

foreneligt med, at der kan være tinnitus. Pt. er blevet behandlet ved fysioterapeut og ved kiropraktor. Specielt det sidste har nærmest tenderet til en forværring af generne. Skadelidte oplyser, at generne fortsat er til stede, og at han aktuelt er henvist til hjerneskadepolikliniken i Århus mhp. videre vurdering. Skadelidte var sygemeldt frem til afslutning af skoleåret 2009, hvorefter han tog til ...land og arbejdede et år som lærer. Han er igen vendt tilbage til Danmark til skoleåret 2010, og bor nu i ... hvor han arbejder fuldtids som lærer. Han underviser i dansk og matematik. Har en del sygemeldinger, og er nu indstillet til en vurdering mhp. fleksjob. Skadelidte oplyser, at han ikke før aktuelle har haft gener af samme karakter som nu. Han havde i 2005 en episode med smerter i hals og nakke, som opstod under et ophold i Thailand. Han blev udredt, da han kom hjem, men man fandt ikke noget sikkert abnormt, og generne svandt, og var ikke til stede i forbindelse med aktuelle uheld.

Under undersøgelsen er skadelidte angiveligt påvirket af et voldsomt hovedpineanfald. Han virker en smule fraværende, men kan svare adækvat på angivne spørgsmål. Han bevæger sig meget forsigtigt til og fra undersøgelseslokalet, og er meget forsigtig i forbindelse med af- og påklædning. Det er umuligt at foretage en regelret undersøgelse af hals-/nakkeregionen, idet skadelidte ved enhver form for berøring angiver voldsom smertereaktion. Han bevæger kun hovedet og halsen meget let, og der er således kun tale om røkkebevægelser. Han er besværet ved af- og påklædning svarende til overekstremiteterne. Ved den øvrige undersøgelse findes intet abnormt.

Undertegnede har svært ved helt at forstå sammenhængen mellem det relativt beskudte traume, sygehistorien, de objektive fund og de meget udtalte gener, som skadelidte fremfører. Der skulle angiveligt være påvist tinnitus og indre høretab, hvilket dog antyder et vist sammenhæng med traumet. Der er også påvist relativt udtalte degenerative forandringer svarende til halsrygsøjlen, som delvist kan forklare pt.s gener fra halsrygsøjlen. Undertegnede er ikke umiddelbart i stand til at vurdere omfanget af eventuelt kranietraume og det postkommotionelle syndrom, men skadelidte virker meget påvirket under dagens undersøgelse. Påvirkning af et sådant omfang, at jeg har svært ved at forestille mig, at han vil kunne fungere som lærer, hvilket han jo faktisk gør."

I brev af 26. januar 2011 til advokat B skrev Alm. Brand bl.a.:

"Vi har vurderet din klients varige mén

Jeg har modtaget speciallægeerklæringen fra den 17. januar 2011 fra overlæge Niels Dieter Röck, og vi kan nu betale dig godtgørelse for varigt mén.

Hvordan er vi kommet frem til din klients méngrad?

Vi har vurderet generne ud fra oplysningerne fra den undersøgelse, som din klient har været til. Ifølge speciallægeerklæringen har din klient stadig gener i form af tinnitus, nakke- og halssmerter, koncentrationsbesvær og hovedpine.

Méngraden er fastsat efter en tabel til 8 % for din klients tinnitus. Méngraden er fastsat ud fra Arbejdsskadestyrelsens vejledende méntabel punkt A.6.4.1.

Med hensyn til din klients øvrige gener, mener vi ikke at der er årsagssammenhæng mellem det beskedne uheld og din klients nuværende gener, som må skyldes andre faktorer, herunder din klients forudbestående degenerative forandringer i halsrygsøjlen.

Da vi allerede den 11. november 2009 har udbetalt din klient godtgørelse svarende til 8 % i henhold til punkt A.6.4.1., er din klient ikke berettiget til yderligere godtgørelse for varigt mén.

Din klient får ikke erstatning for tab af erhvervsevne

Det er vores vurdering, at din klient ikke vil få et fremtidigt indtægtstab, som følge af det beskedne uheld. Din klient vil derfor ikke få erstatning for tab af erhvervsevne. Det fremgår af Lov om erstatningsansvar §§ 5-7.

Godtgørelse for svie og smerte samt § 1 krav

Henset til ovennævnte afgørelse af sagen, er din klient ikke berettiget til yderligere godtgørelse for svie og smerte, idet vi ikke mener det er godtgjort at din klients spredte sygemeldinger efter den 19. august 2009, kan tilskrives følger efter uheldet, men må skyldes andre faktorer.

Af speciallægeerklæringen fremgår det også, at din klient har arbejdet hele skoleåret 2009/2010 på ...land.

Vi kan af ovennævnte grunde heller ikke anerkende at betale yderligere udgifter i forbindelse med transport og medicin.

Hvis din klients situation ændrer sig

Din klient har mulighed for at få sin sag genoptaget, hvis de faktiske omstændigheder ændrer sig væsentligt i forhold til de oplysninger, vi kender i dag. Ændringerne kan være enten helbredsmæssige eller nedgang i hans lønindtægt. Det fremgår af Lov om erstatningsansvar § 11.

Uvildig vurdering

Hvis din klient ikke er enig i vores afgørelse, kan han få sagen vurderet i Arbejdsskadestyrelsen. Det fremgår af Lov om erstatningsansvar § 10.

Til din orientering

Vi vedlægger kopi af speciallægeerklæringen så du kan se, hvad vi har afgjort sagen ud fra.

Vi slutter sagen

Hører vi ikke fra dig inden tre måneder fra i dag, betragter vi sagen som afsluttet med vores udbetaling.”

Den 22. februar 2011 blev voldsforholdet den 27. september 2010 anmeldt som arbejdsskade. Forholdet blev senere anerkendt som en arbejdsskade.

Efter aftale med advokat B anmodede Alm. Brand den 3. marts 2011 Arbejdsskadestyrelsen om en udtalelse om As méngrad og erhvervsevnetab som følge af ulykken den 5. februar 2009, jf. erstatningsansvarslovens § 10. Alm. Brand oplyste, at parterne ikke var enige om omfanget af følgerne af tilskadekomsten, og styrelsen blev anmodet om at vurdere, om der var forudgående eller konkurrerende sygdomme, der kunne have indflydelse på As helbredsmæssige og erhvervmæssige situation. Styrelsen blev endvidere anmodet om at oplyse og begrunde, hvilke af hans helbredsmæssige gener der havde årsags-sammenhæng med tilskadekomsten.

Efter partshøring blev A opsagt den 22. maj 2011 fra sin stilling som lærer med henvisning til, at hans fravær havde givet driftsmæssige problemer. Opsigelsesvarslet udløb med udgangen af august 2011.

Under partshøringen i forbindelse med opsigelsen havde Alm. Brand i et brev til Arbejdsskadestyrelsen af 18. maj 2011 (med kopi til advokat B) anført bl.a., at opsigelse efter selskabets opfattelse ikke kunne tilskrives uheldet den 5. februar 2009, men udelukkende den arbejdsskade, som A pådrog sig i oktober 2010. Det samme gav Alm. Brand udtryk for i et brev af 6. juli 2011 til advokat B.

På anmodning fra Arbejdsskadestyrelsen blev A til brug for arbejdsskadesagen undersøgt af overlæge Lene Rosendahl, som afgav erklæring af 23. august 2011. Af erklæringen fremgår bl.a.:

”Skadelidte har på ulykkestidspunktet allerede kronisk hovedpine efter motorcykelulykke i februar 2009, hvor der ligeledes er symptomer foreneligt med traumatisk betinget skade på det indre øre med tinnitus og svimmelhed samt køresyge. ... Således et ikke ubetydeligt mén efter ulykken i februar 2009, da den aktuelle arbejdsulykke indtræffer den 27.09.2010, hvilket forværrer de allerede bestående klager. Det er vanskeligt at afgøre de eksakte følger efter arbejdsulykken, da der allerede er bestående symptomer.

Der verserer stadig en erstatningssag efter den første ulykke. Samlet set har skaderne medført betydeligt funktionstab i skadelidtes dagligdag og arbejdsmæssige funktioner. Skadelidte lykkedes dog med, at arbejde som lærer efter ulykken i februar 2009, idet han i et års tid arbejder som lærer i ...land og ligeledes starter på et nyt lærerjob i august 2010, hvor arbejdsulykken indtræffer en måned senere den 27.09.2010.

Tilstanden er formentlig medicinsk stationær og bør forsikringsmæssigt kunne afklares.

Efter min vurdering har ulykkerne medført varigt mén.

Aktuelt er skadelidte sygemeldt, hvorfor det endnu er for tidligt at udtale sig om evt. erhvervsevnetab."

Af en arbejdsevnevurdering af 12. marts 2012 fra ... Kommune fremgår bl.a., at As helbredsmæssige tilstand nedsatte hans arbejdsevne i en sådan grad, at det ikke var muligt for ham gennem revalideringsmæssige tiltag at arbejde på normale vilkår, og at et praktikforløb havde vist, at fleksjob med de rette skånehensyn og nedsat tid ville være optimalt for ham.

På baggrund af arbejdsevnevurderingen blev A den 11. april 2012 visiteret til fleksjob.

Ved brev af 29. februar 2012 til advokat B orienterede advokat Peter Zacher Sørensen om, at han var beskikket som bistandsadvokat for A "i forbindelse med, at han er forurettede i en sag, hvor en af hans elever nikkede ham en skalle og knytnæveslag". Advokat Peter Zacher Sørensen vedlagde sin erstatningsopgørelse og oplyste, at han ville vende tilbage, når rettens afgørelse forelå. Af erstatningsopgørelsen fremgik, at der var rejst krav om betaling for bl.a. tabt arbejdsfortjeneste for perioden 1. september 2011 til 20. marts 2012.

Advokat Peter Zacher Sørensen sendte ved brev af 11. april 2012 kopi af dommen i den ovennævnte straffesag til advokat B og spurgte, om han ville foretage "det videre fornødne omkring anmeldelse overfor Erstatningsnævnet for Voldsofre".

Advokat B rettede herefter henvendelse til Erstatningsnævnet ved brev af 26. april 2012, hvori han oplyste, at han var indtrådt som advokat for A. Han oplyste endvidere, at voldsforholdet var anmeldt som arbejdsskade, men at der endnu ikke var truffet endelig afgørelse.

Advokat B meddelte ved brev af 29. august 2012 til Erstatningsnævnet, at det fremover var Dansk Lærerforening, som behandlede nævnets sag for A, og at fremtidige henvendelser derfor skulle sendes til foreningen.

Erstatningsnævnet traf den 21. januar 2013 afgørelse om bl.a. erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til A for perioden 1. september 2011 til 30. september 2012. Erstatningsnævnet traf senere yderligere afgørelser om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til A for perioden fra 1. oktober 2012 til 30. november 2013.

Den 10. september 2013 afgav Arbejdsskadestyrelsen udtalelse om de varige følger efter færdselsuheldet, der skete den 5. februar 2009. Det varige mén blev vurderet til 5 % og erhvervsevnetabet til mindre end 15 %. Arbejdsskadestyrelsen fandt det ikke sandsynliggjort, at følgerne efter ulykken havde påvirket det arbejdsmæssige funktionsniveau i betydende grad.

A kommenterede udtalelsen over for sin advokat i en skrivelse af 17. september 2013, hvor han anførte bl.a.:

”Efter færdselsuheldet har jeg haft en svær hovedpine, som er behandlet med forskellige mediciner, som nok har givet mig en rimelig mulighed for at fungere delvist. ...

...

Jeg er både ked og deprimeret over min situation, hvor jeg stadig har det skidt, ikke mindst rent psykologisk oveni smerterne. Der er ingen retfærdighed i at kalde mine problemer efter færdselsuheldet for lette og uden betydning for min tilværelse.

Jo, det er besværligt at skille de to sager, men de har begge været grunden til min tilværelse som den er nu.

Jeg håber at arbejdsskadestyrelsen vil genoptage den udtalelse de har foretaget i deres foreløbige konklusion.”

Advokat B anmodede den 30. september 2013 med kopi til Alm. Brand Arbejdsskadestyrelsen om at revurdere ulykkens varige følger. Han anførte bl.a., at det var både hans og As vurdering, at det varige mén var mere end 5 % og erhvervsevnetabet mindst 15 %. Anmodningen skete uden aftale med Alm. Brand.

Alm. Brand gjorde den 2. oktober 2013 Arbejdsskadestyrelsen opmærksom på, at man var enig i styrelsens vejledende udtalelse. Alm. Brand anmodede samtidig om at få tilsendt en journal fra ørelægerne Pia Juul og Lotte Jung, der var omtalt i advokat Bs brev om genvurdering, og oplyste, at selskabet ville vende tilbage med eventuelle kommentarer hertil.

Den 11. november 2013 skrev Alm. Brand til Arbejdsskadestyrelsen med kopi til advokat B følgende:

"Vi er enige i Styrelsens vejledende udtalelse

Vi har nu modtaget de ønskede oplysninger fra skadelidtes advokat og vi kan konstatere, at der er tale om de tidligere fremsendte akter fra Ørelægerne Pia Juul og Lotte Jung ApS.

Vi gør opmærksom på, at vi er enige i Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse af 10. september 2013."

I brev af 25. juni 2014 til Alm. Brand oplyste advokat B, at han fra den 1. juli 2014 skiftede arbejdsplads til X-advokater I/S. I den anledning skrev Alm. Brand den 1. juli 2014 bl.a. følgende til advokat B:

"Tak for dit brev af 25. juli 2014 og tillykke med dit nye arbejde.

Jeg afventer kopi af din klients nye fuldmagt ved lejlighed."

Den 8. august 2014 meddelte Arbejdsskadestyrelsen advokat B, at der verserede en arbejdsskadesag efter en ulykke den 27. september 2010, og at sagen var anket til Ankestyrelsen i august 2014. Styrelsen afventede Ankestyrelsens afgørelse, før den ville foretage en genvurdering af ulykken den 5. februar 2009. Der blev ikke sendt kopi af brevet til Alm. Brand.

Ankestyrelsen meddelte ved brev af 7. november 2014 Danmarks Lærerforening, at man ændrede Arbejdsskadestyrelsens afgørelse, således at godtgørelsen for varigt mén til A i anledning af arbejdsskaden blev nedsat fra 12 % til 5 %. Ankestyrelsen vurderede, at As samlede psykiske gener svarede til en méngrad på 15 %, men at hans gener delvist var en følge af andre forhold end arbejdsskaden. Ankestyrelsen foretog således et fradrag som følge af forudbestående gener svarende til skønsmæssigt 2/3. Det fremgår af begrundelsen bl.a., at Ankestyrelsen lagde vægt på, at det af en psykiatrisk erklæring af 27. juni 2012 fremgik, at størstedelen af As aktuelle psykiske gener var henført til motorcykeluheldet den 5. februar 2009.

Ved brev af 2. december 2014 til A meddelte Arbejdsskadestyrelsen, at han ikke havde ret til erstatning for tab af erhvervsevne som følge af arbejdsskaden den 27. september 2010. Af brevet fremgår bl.a.:

"Samlet finder vi det dokumenteret, at du havde svær hovedpine forud for den anerkendte arbejdsulykke og som følge deraf vanskeligt ved at klare belastningen

ved fuldtidsarbejde som skolelærer. Det er dokumenteret, at den varige sygemelding i november 2010 skete som følge af hovedpinegener. Hovedpinegenerne var gennemgået en forværring i året op til sygemeldingen.

Det er i helt overvejende grad generne som bestod forud for sygemeldingen i november 2010 som medførte tilkendelsen af fleksjob. Du kunne under arbejdsprøvingen fungere på skole, og psykiske følger afskar dig derfor ikke fra arbejde som lærer.

Det er derfor overvejende sandsynligt, at sygemeldingen i november 2010 og den efterfølgende tilkendelse af fleksjob ikke er en følge af den anerkendte arbejdsulykke.”

Alm. Brand rykkede den 2. december 2014 Arbejdsskadestyrelsen for en status i sagen med henvisning til advokat Bs anmodning af 30. september 2013 til styrelsen om en revurdering af de varige følger efter færdselsulykken den 5. februar 2009.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (tidligere Arbejdsskadestyrelsen) svarede den 16. januar 2015, at man var opmærksom på sagens alder, og at man bestræbte sig på en snarlig afslutning af sagen.

Erstatningsnævnet afslog ved brev af 10. juni 2015 yderligere erstatning til A for tabt arbejdsfortjeneste som følge af arbejdsskaden den 27. september 2010. Nævnet lagde vægt på Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 2. december 2014 og fandt det ikke dokumenteret, at sygeforløbet var udløst af skaden den 27. september 2010.

Ankestyrelsen tiltrådte den 2. oktober 2015 Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om, at A ikke havde ret til erstatning for tab af erhvervsevne efter arbejdsskaden den 27. september 2010. Det fremgår af Ankestyrelsens afgørelse bl.a.:

”Vi er opmærksomme på, at du i et vist omfang kunne arbejde forud for arbejdsskaden, at du efterfølgende blev sygemeldt og arbejdsprøvet, for til slut at blive tilkendt fleksjob. Vi finder dog, at dette forløb i helt overvejende grad skyldes de forudbestående gener.

...

Ifølge din læges notat af 2. november 2010 blev du denne dato sygemeldt på grund af hovedpinegener.

...

Du blev således sygemeldt på grund af hovedpine og de gener der er

beskrevet i arbejdsprøvningen er også helt overvejende gener, som følge af hovedpine mv., som du havde allerede inden arbejdsskaden.”

Den 18. november 2015 anmodede advokat B med kopi til Alm. Brand Arbejdsskadestyrelsen om at genoptage revurderingen af skaden efter ulykken den 5. februar 2009, idet Ankestyrelsen nu havde truffet afgørelse i arbejdsskadesagen.

Alm. Brand meddelte den 8. december 2015 advokat B, at man vurderede, at sagen var forældet.

Arbejdsskadestyrelsen foretog en fornyet vurdering i en vejledende udtalelse af 22. december 2015, hvoraf fremgår, at As varige mén blev vurderet til 15 % og erhvervsevnetabet til 65 % som følge af ulykken den 5. februar 2009. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

”Det er vores vurdering, at årsagen til det arbejdsmæssige funktionsniveau i det væsentlige skyldes hovedpinegener efter aktuelle ulykke. Skadens følger vurderes, at være i overensstemmelse med det arbejdsmæssige funktionsniveau som A har præsteret under afklaringsforløbet.

Vi er opmærksomme på, at A også har betydelige psykiske symptomer efter begge ulykker. Vi har imidlertid lagt vægt på, at der under afklaringsforløbet ikke har været skånebehov på grund af psykiske gener. Begrænsningerne har i det væsentlige været begrundet i betydelige hovedpinegener.

As erhvervsevnetab skyldes derfor helt overvejende følgerne efter ulykken den 5. februar 2009.”

Advokat B udtrådte den 2. februar 2016 af sagen mod Alm. Brand som advokat for A.

Retsgrundlag

Forsikringsaftaleloven

Forsikringsaftalelovens § 29, stk. 1 og 5, har følgende ordlyd:

”Krav i anledning af forsikringsaftalen forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. dog stk. 2-6.

...

Stk. 5. Er en skade inden forældelsesfristens udløb anmeldt til selskabet, indtræder forældelse af krav, som skaden giver anledning til, tidligst 1 år efter selskabets meddelelse om, at det helt eller delvis afviser kravet. Hvis selskabet anerkender, at der foreligger en dækningsberettiget skade, men anmoder om yderligere oplysning-

ger med henblik på opgørelse af kravets størrelse, indtræder forældelse 3 år efter selskabets meddelelse herom.”

Bestemmelserne fik deres nuværende ordlyd ved lov nr. 523 af 6. juni 2007. Forslaget til bestemmelserne bygger på betænkning nr. 1423/2002 afgivet af Justitsministeriets udvalg om revision af forsikringsaftaleloven.

I de almindelige bemærkninger til lovforslaget hedder det bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 166, s. 5670-5671):

”For så vidt angår spørgsmålet om afbrydelse af forældelsesfristen, har FAL-udvalget foreslået, at forældelsesfristen for krav mod et forsikringsselskab skal afbrydes allerede, når kravet gøres gældende over for forsikringsselskabet. Efter udvalgets forslag skal der være tale om et konkretiseret krav, således at det ikke vil være tilstrækkeligt at anmelde forsikringsbegivenheden til selskabet.

Justitsministeriet er enig i, at forsikringsområdet karakteriseres af en særlig nem adgang til afbrydelse af forældelsen ved krav mod forsikringsselskaber i anledning af skader. Det er således ikke hensigtsmæssigt, at forsikringstagere og sikrede skal være opmærksomme på, at der kan indtræde forældelse, mens en sag er under behandling ved et forsikringsselskab. Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at det fristafbrydende tidspunkt bør fastlægges til tidspunktet for anmeldelsen af skaden, der ligger til grund for kravet. Dette tidspunkt vil efter Justitsministeriets opfattelse give anledning til færre tvivlsspørgsmål end tidspunktet for fremsættelsen af et konkret krav. Forsikringstageren eller den sikrede vil i mange tilfælde først være i stand til at fremsætte et konkret krav mod forsikringsselskabet, når der er foretaget nærmere undersøgelser, som i praksis ofte gennemføres af forsikringsselskabet.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund, at der indsættes en bestemmelse i forsikringsaftaleloven, hvorved det fastlægges, at hvis en skade inden forældelsesfristens udløb er anmeldt til selskabet, forældes krav som følge af skaden tidligst et år efter selskabets meddelelse om, at det helt eller delvist afviser kravet. Det indebærer, at afbrydelsen ikke medfører, at der løber en helt ny forældelsesfrist, men blot at fordringshaveren sikres en frist på mindst et år til at iværksætte en endelig afbrydelse, hvis forsikringsselskabet ikke imødekommer kravet.

Der kan forekomme situationer, hvor et selskab anerkender, at der foreligger en dækningsberettiget skade, men anmoder om yderligere oplysninger med henblik på opgørelse af kravets størrelse. Hvis ikke forsikringstageren eller den sikrede giver selskabet disse oplysninger, kan den foreslåede regel medføre, at selskabet kan komme i den situation, at det kun kan få forældelsesfristen til at løbe igen ved at

afvise et krav, som det egentlig finder er berettiget. På den baggrund foreslås, at kravet i sådanne tilfælde forældes 3 år efter selskabets meddelelse om, at det anerkender, at der foreligger en dækningsberettiget skade.

...

Den gældende forsikringsaftalelovs § 29, stk. 2, bestemmer, at ved ansvarsforsikring, hvor selskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte, forældes skadelidtes krav mod selskabet efter de samme regler, som gælder for skadelidtes krav mod skadevolderen. Bestemmelsen blev indført, fordi det i praksis havde givet anledning til tvivl, om forsikringsaftalelovens forældelsesregler eller de almindelige forældelsesregler fandt anvendelse på skadelidtes krav mod selskabet, hvilket kan være af afgørende betydning, fordi der er betydelig forskel på de to regelsæt, jf. pkt. 3.2.1. Med de foreslåede ændringer af forsikringsaftaleloven vil den eneste forskel mellem de to regelsæt, der har betydning for skadelidtes krav mod ansvarsforsikringssselskaber, imidlertid være reglen om foreløbig afbrydelse ved anmeldelse til selskabet, jf. lovforslagets § 2, nr. 2 (forslag til forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5), der er omtalt ovenfor. Det forekommer rimeligt, at også skadelidte får denne mulighed for at afbryde forældelsen foreløbigt over for ansvarsforsikrings-selskabet, og på den baggrund foreslås det, at reglen i forsikringsaftalelovens § 29, stk. 2, ophæves.”

Forældelsesloven

Forældelseslovens § 2, stk. 1 og 4, § 3, stk. 1 og 2, samt § 21, stk. 5, har følgende ordlyd:

”§ 2. Forældelsesfristerne regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser.

...

Stk. 4. For fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold regnes forældelsesfristen fra tidspunktet for skadens indtræden.

...

§ 3. Forældelsesfristen er 3 år, medmindre andet følger af andre bestemmelser. Stk. 2. Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

...

§ 21...

Stk. 5. Er der inden forældelsesfristens udløb indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, eventuelt under medvirken af en uaf-

hængig tredjemand, indtræder forældelse tidligst 1 år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet.”

I lovforslagets bemærkninger til § 21, stk. 5, hedder det bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 165, s. 5639-5640):

”For så vidt angår ”almindelige” forligsforhandlinger, dvs. forhandlinger, der ikke foregår under medvirken af en uafhængig tredjemand, skal der være tale om egentlige forhandlinger mellem parterne om kravet eller grundlaget for dette, således at kreditor har føje til at antage, at det ikke er nødvendigt at iværksætte retslige skridt for at undgå forældelse. Der tilsigtes ikke nogen ændring i forhold til gældende ret med hensyn til spørgsmålet om, hvornår der antages at være indledt sådanne forhandlinger mellem parterne.

Det er efter forslaget ikke en betingelse, at forhandlingerne angår en fordring af en bestemt angiven størrelse, eller at det er kreditor, der begærer mægling.

Tillægsfristen på 1 år regnes fra forligsforhandlingernes afslutning. Mens kreditor som udgangspunkt har bevisbyrden for, at der er indledt forhandlinger, vil skyldneren som udgangspunkt have bevisbyrden for, at forhandlingerne er afsluttet på et bestemt tidspunkt, og skyldneren bør derfor udtrykkeligt tilkendegive, hvornår den pågældende anser forhandlingerne for afsluttet. I praksis vil det kunne forekomme, at forligsforhandlingerne blot glider ud og ikke afsluttes udtrykkeligt, og i et sådant tilfælde må fristen regnes fra den sidste kommunikation mellem parterne, der har karakter af egentlige forhandlinger. Det vil være uden betydning for fristen, hvis kreditor kort før tillægsfristens udløb forsøger at få forhandlingerne genoptaget ved at skrive til debitor, medmindre debitor er enig i at genoptage forhandlingerne. Kreditor vil således ikke kunne opnå en fortsat udskydelse af fristen blot ved at henvende sig til debitor.”

Anbringender

Parterne er også for Højesteret enige om, at advokat B har handlet ansvarspådragende, hvis der er indtrådt forældelse af As erstatningskrav mod Alm. Brand, mens advokat B repræsenterede ham.

X-advokater I/S har anført navnlig, at A ikke har godtgjort, at der indtrådte forældelse af hans erstatningskrav mod Alm. Brand i den periode, hvor advokat B repræsenterede ham.

Skaden, som A pådrog sig ved færdselsuheldet den 5. februar 2009, blev anmeldt til Alm. Brand den 7. maj 2009. Forældelsesfristen for erstatningskravet blev dermed foreløbigt afbrudt i henhold til forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5. Det afgørende for, om der sker af-

brydelse efter § 29, stk. 5, er således, at selve skaden er anmeldt, og det er ikke afgørende herfor, om der er fremsat et konkret erstatningskrav.

For så vidt angår krav om erstatning for erhvervsevnetab afviste Alm. Brand ved brev af 26. januar 2011 et sådant krav. Da advokat B imidlertid henvendte sig til Alm. Brand inden for den i brevet anførte frist på 3 måneder, og da Alm. Brand herefter den 3. marts 2011 forelagde sagen for Arbejdsskadestyrelsen, var forældelsesfristen fortsat afbrudt efter forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5, og nu også efter forældelseslovens § 21, stk. 5.

Arbejdsskadestyrelsen afgav udtalelse i sagen den 10. september 2013, og den 30. september 2013 anmodede advokat B styrelsen om en revurdering. Alm. Brands brev af 11. november 2013 til Arbejdsskadestyrelsen, der blev sendt til advokat B "til orientering", bragte ikke den foreløbige afbrydelse af forældelsesfristen til ophør. Parternes korrespondance efter brevet af 11. november 2013 viser, at hverken Alm. Brand eller advokat B havde forstået det som en afvisning af erstatningskravet eller yderligere forhandling herom.

Det forhold, at advokat B ikke løbende orienterede Alm. Brand om sagen, kan ikke tillægges betydning. Sagen mellem A og Alm. Brand afventede alene Arbejdsskadestyrelsens revurdering, som var udsat på vurderingen af hans arbejdsskadesag. Ankestyrelsens afgørelse af 12. juni 2015 i arbejdsskadesagen blev sendt til Alm. Brand den 18. november 2015. Der var ikke anledning til at sende andet materiale til Alm. Brand.

Først ved brev af 8. december 2015 afviste Alm. Brand As erstatningskrav med den konsekvens, at den foreløbige afbrydelse af forældelsesfristen blev bragt til ophør for så vidt angår kravet om erstatning for erhvervsevnetab. Forældelse af dette krav er derfor tidligst indtrådt den 8. december 2016, jf. forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5, og forældelseslovens § 21, stk. 5, og dermed efter advokat Bs udtræden af sagen.

For så vidt angår krav om tabt arbejdsfortjeneste har Alm. Brand på intet tidspunkt i den periode, hvor advokat B repræsenterede A, helt eller delvist afvist eller anerkendt et sådant krav og anmodet om yderligere oplysninger. Afvisning af et krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan i hvert fald ikke anses for sket før ved brevet af 8. december 2015, hvor Alm. Brand gjorde forældelse gældende. Forældelse kunne derfor tidligst indtræde 1 år efter dette brev. Som følge heraf var der ikke forud for advokat Bs udtræden af sagen indtrådt forældelse af As krav på tabt arbejdsfortjeneste, jf. forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5.

Kravet på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan desuden først anses for at være opstået den 30. november 2013, da Erstatningsnævnet stoppede med at dække As tab, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4. I hvert fald var A ubekendt med skyldneren frem til tidligst den 30. november 2013, til hvilket tidspunkt forældelsesfristen for så vidt angår dette krav derfor

var suspenderet i medfør af § 3, stk. 2. Som følge heraf kan der, selv hvis der ses bort fra den foreløbige afbrydelse efter forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5, tidligst være indtrådt forældelse af kravet den 30. november 2016.

A har anført navnlig, at hans krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetab blev forældet, mens advokat B repræsenterede ham.

Alm. Brand behandlede alene sagen frem til modtagelsen af Arbejdsskadestyrelsens udtalelse af 10. september 2013. Vurderingens indhold sammenholdt med Alm. Brands tidligere afvisning af, at der var årsagsforbindelse mellem færdselsuheldet og hans krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetab, må forstås således, at Alm. Brand fortsat afviste disse krav med den begrundelse, at der ikke var bevis for årsagsforbindelse. Det forhold, at advokat B egenhændigt anmodede Arbejdsskadestyrelsen om en revurdering af udtalelsen, medførte ikke nogen afbrydelse af forældelsesfristen efter forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5.

Der blev heller ikke efter den 10. september 2013 indledt forhandlinger med suspensiv virkning efter forældelseslovens § 21, stk. 5. Der er således ikke holdepunkter for at antage, at advokat B var bibragt den opfattelse, at resultatet af Arbejdsskadestyrelsens revurdering kunne føre til en forligsmæssig løsning. Der er ikke tale om, at Alm. Brand stiltiende har accepteret at afvente Arbejdsskadestyrelsens revurdering, jf. UfR 2015.2445 H, idet dette ville forudsætte, at det var Alm. Brand, som havde anmodet om (eller accepteret) genforelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen. Advokat B har tilsyneladende heller ikke selv været af den opfattelse, at der pågik forhandlinger, idet han ikke fandt anledning til at orientere Alm. Brand om afgørelserne i arbejdsskadesagen, da disse fremkom, og i øvrigt intet foretog sig i forhold til Alm. Brand i perioden fra den 30. september 2013 til den 18. november 2015.

Alm. Brand er ikke på noget tidspunkt blevet præsenteret for et krav om erstatning for tabt arbejdstjeneste, og der har derfor ikke været noget krav at afvise, jf. forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5. Bestemmelsen kan ikke forstås på den måde, at der ikke kan indtræde forældelse, når blot den skadelidte ikke rejser noget krav. Kravet blev under alle omstændigheder afvist ved brev af 11. november 2013, da Alm. Brand fastholdt sin afvisning af kravet af 26. januar 2011.

Der er ikke i medfør af forældelseslovens § 2, stk. 4, eller § 3, stk. 2, grundlag for at udskyde begyndelsestidspunktet eller suspendere forældelsesfristen for kravet vedrørende tabt arbejdsfortjeneste. Han har ikke på noget tidspunkt efter skadens indtræden været symptomfri eller fuldt arbejdsdygtig. Han har tværtimod haft væsentlige gener, der har krævet kontinuerlig lægelig behandling. Af sagens oplysninger – også af dem, der forelå, da han efter arbejdsskaden blev sygemeldt i efteråret i 2010 – var det åbenlyst, at de alvorlige og funktionsbegrænsende følger af færdselsuheldet var en væsentlig og medvirkende

årsag til, at han måtte ophøre med at arbejde. Det burde derfor have stået advokat B klart, at færdselsuheldet som minimum medvirkede til det indtægtstab, der opstod fra den 1. september 2011, og det ændrer ikke herpå, at Erstatningsnævnet fejlagtigt tilkendte ham fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste som følge af arbejdsskaden.

Alm. Brand har som biintervenient tilsluttet sig As påstande og anbringender og har supplerende anført navnlig, at brevet af 11. november 2013, hvorved selskabet erklærede sig enig i Arbejdsskadestyrelsens udtalelse af 10. september 2013, må forstås således, at selskabet fastholdt sin oprindelige afvisning af, at der var grundlag for udbetaling af erhvervsevnetabserstatning og yderligere mén godtgørelse. Herefter kunne A og advokat B ikke med føje antage, at der var forhandlinger mellem parterne, og at der kunne nås en forligsmæssig løsning. Dette understøttes af, at advokat B ikke løbende sendte relevante dokumenter til Alm. Brand, og at han i det hele taget undlod at rette henvendelse til selskabet i en periode på mere end 2 år.

Hvis advokat B ønskede, at anmodningen om revurdering af de helbredsmæssige følger af ulykkestilfældet skulle have særlige retsvirkninger, herunder afbrydelse af forældelsesfristerne, skulle han have anmodet Alm. Brand om indgåelse af en suspensionsaftale. Dette havde advokat B en særlig anledning til, da det udtrykkeligt fremgik af brevet af 11. november 2013, at Alm. Brand fandt, at Arbejdsskadestyrelsens første vurdering var korrekt, og at han ikke i forbindelse med sin anmodning om revurdering havde tilført sagen noget nyt. Der er ikke belæg for at antage, at Alm. Brand stiltiende havde accepteret suspension af forældelsesfristerne.

Alm. Brands brev af 2. december 2014 til Arbejdsskadestyrelsen, hvor der blev spurgt til status i sagen, er udtryk for et rutinemæssigt sagsbehandlingsskridt. Det er helt sædvanligt, at man med passende tidsintervaller hører, hvad der er status i sagen, herunder med henblik på at kunne arkivere sagen, når der ikke sker yderligere. Det indebærer ikke nogen som helst realitetsvurdering af, om skadelidte har et berettiget krav. Brevet blev i øvrigt alene sendt til Arbejdsskadestyrelsen og kan derfor ikke have været bestemmende for As opfattelse af, om Alm. Brand var indforstået med at acceptere yderligere suspension, eller at der pågik forhandlinger.

For så vidt angår As krav vedrørende tabt arbejdsfortjeneste bemærkes, at Alm. Brand ved afvisningsskrivelsen af 26. januar 2011 må antages at have gjort endeligt op med hele den pågældende skade. Det forhold, at Alm. Brand efterfølgende genoptog behandlingen af kravene vedrørende varigt mén og erhvervsevnetab ved forelæggelse herom for Arbejdsskadestyrelsen, havde alene betydning for disse krav.

Det kan i øvrigt ikke i relation til forældelse kræves, at et forsikringselskab skal afvise et krav, der aldrig er blevet anmeldt. Dette ville i givet fald kunne udskyde forældelse af personskadekrav næsten uendeligt – eller i hvert fald i 30 år – i tilfælde af, at skadelidte und-

lod at rejse et eller flere krav over for forsikringsselskabet. En sådan særlig gunstig retsstilling alene som følge af undladelse af at forfølge et muligt krav har ikke været hensigten med forældelsesreglerne, hverken i relation til forældelsesloven eller forsikringsaftaleloven.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstillinger

A kom til skade ved et færdselsuheld den 5. februar 2009, da han på motorcykel blev ramt af en bil, der var ansvarsforsikret hos Alm. Brand A/S.

Advokat B repræsenterede A over for Alm. Brand fra den 7. maj 2009, hvor han fremsatte krav om godtgørelse for svie og smerte og godtgørelse af medicin- og kørselsudgifter, indtil den 2. februar 2016, hvor han udtrådte af sagen.

Sagen angår, om der i den periode, hvor advokat B repræsenterede A over for Alm. Brand, indtrådte forældelse af As krav på erstatning for tab af erhvervsevne og tabt arbejdsfortjeneste. Hvis det er tilfældet, er parterne enige om, at advokat B har handlet ansvarspådragende, og at X-advokater I/S, hvor advokat B er partner, skal betale erstatning til A.

Efter forsikringsaftalelovens § 29, stk. 1, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4, regnes forældelsesfristen for As krav på erstatning for tab af erhvervsevne og tabt arbejdsfortjeneste fra tidspunktet for skadens indtræden, medmindre forældelsesfristens begyndelsestidspunkt er suspenderet efter forældelseslovens § 3, stk. 2. Forældelsesfristen er 3 år, jf. § 3, stk. 1.

Spørgsmålet i sagen er, om forældelsen af de nævnte krav var foreløbigt afbrudt, inden forældelsesfristen på 3 år var udløbet, således at forældelse ikke var indtrådt, da advokat B udtrådte af sagen. For kravet på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste er spørgsmålet endvidere, om forældelsesfristen på 3 år – uanset om forældelse var foreløbigt afbrudt – overhovedet var udløbet på det nævnte tidspunkt.

Forældelse af krav på erstatning for tab af erhvervsevne

X-advokater I/S har anført, at forældelse vedrørende kravet om erstatning for tab af erhvervsevne var foreløbigt afbrudt i medfør af forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5, eller forældelseslovens § 21, stk. 5, og at tillægsfristen på 1 år for sagsanlæg efter disse bestemmelser ikke var udløbet, da advokat B udtrådte af sagen.

For krav i anledning af en forsikringsaftale følger det af forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5, at hvis en skade inden forældelsesfristens udløb er anmeldt til selskabet, indtræder forældelse af krav, som skaden giver anledning til, tidligst 1 år efter selskabets meddelelse om, at det helt eller delvist afviser kravet.

Hvis der inden forældelsesfristens udløb er indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, følger det af forældelseslovens § 21, stk. 5, at forældelse tidligst indtræder 1 år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for afsluttet.

Alm. Brand afviste ved brev af 26. januar 2011 til advokat B, at A var berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne, idet det var selskabets opfattelse, at han ikke ville få et fremtidigt indtægtstab. Alm. Brand oplyste, at A kunne få sagen vurderet i Arbejdsskadestyrelsen, hvis han var uenig i afgørelsen, og at selskabet betragtede sagen som afsluttet, hvis det ikke hørte fra ham inden 3 måneder.

Efter ønske fra advokat B anmodede Alm. Brand den 3. marts 2011 Arbejdsskadestyrelsen om en vejledende udtalelse om méngrad og erhvervsevnetab som følge af færdselsuheldet, jf. erstatningsansvarslovens § 10.

Arbejdsskadestyrelsen fremkom med en vejledende udtalelse af 10. september 2013. Det varige mén blev vurderet til 5 % og erhvervsevnetabet til mindre end 15 %. Arbejdsskadestyrelsen fandt det ikke sandsynliggjort, at følgerne efter ulykken havde påvirket det arbejdsmæssige funktionsniveau i betydende grad. Arbejdsskadestyrelsens vurdering svarede til den vurdering, som Alm. Brand havde givet udtryk for i brevene af 26. januar 2011 og 3. marts 2011.

Advokat B anmodede den 30. september 2013 Arbejdsskadestyrelsen om at genvurdere ulykkens varige følger (mén og tab af erhvervsevne). Denne anmodning blev fremsat uden aftale med Alm. Brand.

I forbindelse med advokat Bs forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen gjorde Alm. Brand den 2. oktober 2013 Arbejdsskadestyrelsen opmærksom på, at man var enig i styrelsens vejledende udtalelse, og bad om at få tilsendt en lægejournal, der var omtalt i anmodningen om genvurdering. Alm. Brand oplyste, at selskabet ville vende tilbage med eventuelle kommentarer hertil.

Den 11. november 2013 skrev Alm. Brand til Arbejdsskadestyrelsen med kopi til advokat B, at selskabet havde modtaget de ønskede oplysninger fra advokat B, og at selskabet kunne konstatere, at der var tale om en tidligere fremsendt lægejournal. Alm. Brand gjorde på ny opmærksom på, at man var enig i Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse af 10. september 2013.

Højesteret finder efter det beskrevne forløb og bevisførelsen i øvrigt, at Alm. Brands brev af 11. november 2013 må forstås således, at selskabet fastholdt sit tidligere afslag af 26. januar 2011 på at betale erstatning for tab af erhvervsevne på grund af manglende årsags-

sammenhæng mellem færdselsulykken og As helbredsmæssige og erhvervsmæssige situation, og at forhandlingerne om kravet på erstatning for tab af erhvervsevne var afsluttet.

Den foreløbige afbrydelse af forældelsen efter forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5, og forældelseslovens § 21, stk. 5, ophørte herefter den 11. november 2013. Da forældelse ikke blev afbrudt ved sagsanlæg eller på anden måde senest 1 år efter den 11. november 2013, var As krav på erstatning for tab af erhvervsevne forældet på det tidspunkt, hvor advokat B udtrådte af sagen.

Forældelse af krav på tabt arbejdsfortjeneste

Kravets opståen og suspension

X-advokater I/S har anført, at As krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste først kan anses for opstået den 30. november 2013, da Erstatningsnævnet stoppede med at dække As tab, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4. I hvert fald var A ubekendt med skyldneren frem til den 30. november 2013, til hvilket tidspunkt forældelsesfristen for så vidt angår kravet på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste var suspenderet efter forældelseslovens § 3, stk. 2. Forældelsesfristen var derfor ikke udløbet, da advokat B udtrådte af sagen.

Højesteret lægger efter bevisførelsen til grund, at As krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste var opstået mere end 3 år før advokat Bs udtræden af sagen, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4. Det bemærkes herved, at A led et midlertidigt indtægtstab fra den 1. september 2011, fra hvilket tidspunkt hans opsigelse som lærer fik virkning. Advokat B rettede i foråret 2012 henvendelse til Erstatningsnævnet på vegne af A, og nævnet traf den 21. januar 2013 afgørelse om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden 1. september 2011 til 30. september 2012.

Med hensyn til suspension følger det af forældelseslovens § 3, stk. 2, at hvis fordringshaveren er ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

Højesteret finder efter bevisførelsen, herunder overlæge Lene Rosendahls erklæring af 23. august 2011 og As forklaring for byretten, at A og advokat B i mere end 3 år før Bs udtræden af sagen havde et sådant kendskab til den mulige sammenhæng mellem færdselsuheldet og As helbredsmæssige og erhvervsmæssige situation, at der var fornødent grundlag for at rejse krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste over for Alm. Brand. Advokat B havde da også på vegne af A allerede i 2011 rejst krav over for Alm. Brand om erstatning for tab af erhvervsevne.

Højesteret har herefter ikke grundlag for at fastslå, at forældelsesfristen for As krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste blev suspenderet i medfør af forældelseslovens § 3, stk. 2, med den virkning at fristen først udløb, efter at advokat B var udtrådt af sagen.

Foreløbig afbrydelse efter forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5

X-advokater I/S har endvidere anført, at Alm. Brand ikke i den periode, hvor advokat B repræsenterede A, havde afvist et krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller anerkendt et sådant krav og anmodet om oplysninger. Afvisning af et krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan i hvert fald ikke anses for sket før end ved brevet af 8. december 2015, hvor Alm. Brand gjorde forældelse gældende. Forældelse kunne derfor tidligst indtræde 1 år efter dette brev. Som følge heraf var der ikke forud for advokat Bs udtræden af sagen indtrådt forældelse af As krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5.

Efter § 29, stk. 5, skal tillægsfristen på 1 år regnes for hvert krav for sig, som skadelidte har fremsat, og som forsikringsselskabet har afvist. Dette gælder også i tilfælde, hvor skaden er forvoldt af et motordrevet køretøj, og hvor forsikringsselskabet (som i den foreliggende situation) hæfter umiddelbart over for skadelidte efter færdselslovens § 108, stk. 1.

Efter Højesterets opfattelse må det bero på en konkret vurdering af indholdet af forsikringsselskabets brev om afvisning af et krav og begrundelsen herfor, om forsikringsselskabet også må anses for at have afsluttet behandlingen af krav, der ikke er fremsat, således at ophøret af afbrydelsen af forældelsen også omfatter sådanne krav.

Alm. Brand afviste ved brevet af 26. januar 2011 til advokat B, at A var berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne, fordi han ikke ville få et fremtidigt indtægtstab. Alm. Brand afviste også de øvrige krav, som A havde fremsat, herunder kravet på yderligere godtgørelse for svie og smerte. Selskabet anførte som begrundelse for afvisning af dette krav, at As spredte sygemeldinger efter den 19. august 2009 ikke kunne tilskrives følger efter uheldet, men måtte skyldes andre faktorer.

På afvisningstidspunktet havde A ikke fremsat krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste over for Alm. Brand. Et sådant krav blev heller ikke fremsat, før advokat B udtrådte som advokat for ham den 2. februar 2016, selv om A blev opsagt fra sin stilling som lærer med virkning fra den 1. september 2011, fra hvilket tidspunkt han led et midlertidigt indtægtstab.

Efter den begrundelse for afvisning, som Alm. Brand gav i brevet af 26. januar 2011, finder Højesteret, at brevet naturligt må forstås således, at Alm. Brand også gjorde op med spørgsmålet om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Efter sagens forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på en vejledende udtalelse for så vidt angår varigt mén og tab af erhvervsevne, gav Alm. Brand i breve fra maj og juli 2011 udtryk for, at opsigelsen af A som lærer ikke kunne tilskrives færdselsulykken, men udelukkende arbejdsskaden (voldsudøvelsen) i september 2010. Efter modtagelsen af Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse af 10. september 2013 fastholdt Alm. Brand som nævnt sit tidligere af-

slag på bl.a. erstatning for tab af erhvervsevne på grund af manglende årsagssammenhæng mellem færdselsuheldet og As helbredsmæssige og erhvervmæssige situation.

Højesteret finder herefter, at forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5, ikke kan føre til, at As krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ikke var forældet, da advokat B udtrådte af sagen. Afbrydelsen af forældelsen vedrørende kravet på tabt arbejdsfortjeneste ophørte efter denne bestemmelse senest den 11. november 2013, da forsikringsselskabet fastholdt sin afvisning af kravet på erstatning for tab af erhvervsevne.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom, og X-advokater I/S' påstand om tilbagebetaling tages ikke til følge.

X-advokater I/S skal betale sagsomkostninger for Højesteret med 162.500 kr. til dækning af As udgifter til advokatbistand.

Sagsomkostningsbeløbet skal indbetales til Højesteret, der efter dækning af udgifterne til fri proces afregner med retshjælpsforsikringen.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal X-advokater I/S betale 162.500 kr., som indbetales til Højesteret.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.